

شورای عالی حوزه های علمیه

کلیات سطح چهار رشته آموزش - پژوهشی «کلام امامیه با گرایش مبداء و معاد»

شماره مصوبه: ۱۵۳۴

شماره جلسه: ۲۲۱

تاریخ تصویب: ۱۳۹۸/۱۰/۲۳

تاریخ ابلاغ: ۱۴۰۰/۰۳/۲۵

مرجع تصویب: شورای گسترش حوزه های علمیه

سطح چهارماده ۲. تعریف عنوان رشته، «کلام امامیه» با گرایش «مبداء و معاد» در سطح چهار است. **ماده ۱. عنوان رشته** آموزشی- پژوهشی کلام امامیه با گرایش مبداء و معاد چهارمین مقطع از تحصیلات حوزوی و یکی از رشته های درختوار حوزه دانشی را مطابق قرآن، روایات و علیهم السلام کلام، ادیان، مذاهب و فرق است که در آن طلاب مبانی و مسائل اعتقادی تشیع و کلام اهل بیت عقل به صورت استنباطی می آموزند و توان تدریس، تحقیق، نقد، ارائه نظریه و پاسخ به نیازهای علمی و تخصصی این رشته را کسب **ماده ۳. اهداف** کرده و پس از دفاع از رساله، دانشنام سطح چهار کلام امامیه با گرایش مبداء و معاد را دریافت می کنند.

- تسلط بر آراء کلامی امامیه در مباحث مبداء و معاد؛
- تقویت توان پژوهشی در حد تحلیل، نقد و ارائه نظریه در مباحث مرتبط با کلام امامیه به ویژه موضوع مبداء و معاد؛
- ارتقاء توان پاسخ گویی به نیازهای علمی و تخصصی در مباحث مرتبط با کلام امامیه به ویژه موضوع مبداء و معاد؛
- تأمین پژوهشگر مورد نیاز و زمینه سازی جهت تولید علم و توسعه دانش در زمین کلام امامیه به ویژه موضوع مبداء و معاد؛
- تأمین استاد مورد نیاز در مباحث تخصصی کلام امامیه به ویژه موضوع مبداء و معاد.

ماده ۴. ضرورت

- جایگاه ویژه کلام امامیه در دانش های علوم اسلامی خصوصاً موضوعات اعتقادی؛
- لزوم پرداختن به مبانی و اصول کلامی امامیه در موضوعات مبداء و معاد و نظریه پردازی در آنها به صورت تخصصی و

3. ضرورت تربیت متخصص حوزه‌ای در زمینۀ کلام امامیه به ویژه مبداء و معاد.

ماده 5. سیاست‌ها

1. اهتمام به ارتقاء فضائل و ملکات اخلاقی و معنوی طلاب؛
2. اهتمام به بهره‌گیری از سنت‌های کارآمد حوزوی، فناوری‌ها و روش‌های نوین و مؤثر در آموزش و پژوهش؛
3. اهتمام به رویکرد نقادانه و نظریه‌پردازانه با طرح دیدگاه‌های چالشی مرتبط با مباحث کلام امامیه و موضوع مبداء و معاد؛
4. تأکید بر بهره‌گیری از زبان تخصصی رشته در فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی؛
5. اهتمام به تأمین نیازهای علمی نظام و جامعه اسلامی در رشته کلام و مسائل مبداء و معاد؛
6. اهتمام به اتقان محتوای مباحث با روش استدلالی و استنباطی و پرهیز از سطحی‌نگری.

نظام آموزشی سطح چهار، نیم سالی، درسیه(واحدی) و حضوری است. طول دوره با احتساب پایان‌نامه، ماده 6. نظام آموزشی

ماده 7. شرایط پذیرش حداقل 10 و حداکثر 12 نیمسال خواهد بود.

1. احراز صلاحیت‌های عمومی و اخلاقی بر اساس آیین‌نامه‌های مصوب؛
2. دارا بودن مدرک علمی سطح سه کلام اسلامی؛

پذیرش طلاب دارای مدرک علمی سطح سه در سایر رشته‌های حوزۀ دانشی کلام، ادیان، مذاهب و فرق، مشروط به تبصره:
گذراندن دروس پیش‌نیاز مجاز است.

3. قبولی در سنجش علمی؛
4. احراز توانایی‌های لازم در مهارت‌های خواندن، درک مطلب و نگارش به زبان عربی از طریق برگزاری آزمون و یا ارائه مدرک معتبر.

ردیف ماده 8. عناوین و مشخصات کلی دروس

عنوان درس

1	خارج اصول (دو سال)
2	خارج فقه (دو سال)
3	تحقیق فقهی و اصولی 1 و 2
4	دروس تخصصی مشترک رشته کلام امامیه
5	دروس اختصاصی گرایش مبدا و معاد
6	رساله علمی (پایان نامه)

جمع ساعت

هدف ماده 9. دروس پیش نیاز

ردیف عنوان دروس ساعت

1. مبداشناسی 32 بررسی اجتهادی و عقلانی آیات و

(1): روایات در عرصه راه‌های معرفت

معرفت □ و شناخت خدا، براهین اثبات خدا،

آیات آفاقی و انفسی، موانع و

حجاب‌های معرفت و مسائل و

شبهات مرتبط با معرفت □

2. مبداشناسی 32 شناخت دقیق دیدگاه قرآن کریم

(2): اسماء و روایات در زمینه حقیقت اسماء

و صفات الهی و صفات الهی به صورت عقلی-

نقلی

3. مبداشناسی 32 شناخت دقیق دیدگاه قرآن کریم

(3): توحید و روایات در زمینه توحید و اقسام

شرک آن همراه با بررسی مفهوم شرک

و اقسام آن به صورت عقلی-

نقلی

4مبداءشناسی 32شناخت دقیق دیدگاه قرآن و

(4): افعال احادیث در مورد افعال الهی به

الهی ویژه مسأله عدل و حکمت

خداوند همراه با پاسخ به مسئله

شرّ

5معادشناسی 32شناخت دقیق دیدگاه قرآن و

روایات در مورد ادله و براهین

اثبات معاد، ویژگی‌ها و مواقف

معاد و مسائل مرتبط با آن و

پاسخ به شبهات مرتبط

6نسان‌شناس 32شناخت مباحث مهم مربوط به

نفس انسان، ابعاد، قوا و

کارکردهای آن مانند حدوث و قدم

نفس، رابطۀ روح و جسم، مراحل

خلقت، تجرّد روح، سعادت و

شقاوت انسان

جمع ساعت: 192

تخصّصی:

دروس

.10

هدف ساعت عنوان درس ردیف مشترک رشته کلام امامیه:

1	32شناخت عقلی خداوند	بررسی تحلیلی و استدلالی امکان و چگونگی شناخت عقلی خدا و بررسی براهین اثبات وجود خدا با محوریت مباحث عقلی کتاب و سنت
2	32 نظام عدل الهی	بررسی تحلیلی و استدلالی دیدگاه قرآن، احادیث و عقل دربارۀ حقیقت، گستره و براهین عدل الهی همراه با ارزیابی مقایسه‌ای با سایر دیدگاه‌ها خصوصاً اشاعره و نقد شبهات

مربوطه

- 32 3 نظام هدایت الهی
 بررسی تحلیلی و استدلالی حقیقت و انواع هدایت الهی و نقش خداوند، انسان و سایرین در هدایت بشر بر اساس آیات، روایات و عقل به همراه ارزیابی دیدگاه‌های متکلمان و پاسخ به شبهات مربوطه
- 32 4 آفرینش و آفریده‌ها
 بررسی تحلیلی و استدلالی مهمترین مباحث درباره آفرینش جهان، عوالم و آفریده‌های خدا، بر اساس آیات، روایات و عقل به همراه ارزیابی آراء متناظر و پاسخ به شبهات مربوطه
- 32 5 حقیقت و آفرینش انسان
 بررسی تحلیلی و استدلالی مهمترین مباحث انسان‌شناسی مانند حقیقت انسان، چگونگی و مراحل آفرینش و اهداف خلقت انسان بر اساس دیدگاه آیات، روایات و عقل و پاسخ به شبهات مربوطه
- 32 6 وحی شناسی
 بررسی تحلیلی و استدلالی مهمترین مسائل وحی مانند: ماهیت و چیستی، اقسام، ویژگی‌ها و مراحل نزول وحی از منظر قرآن، روایات و عقل و پاسخ به شبهات مربوطه
- 32 7 نظام ولایت الهی
 بررسی تحلیلی و استدلالی دیدگاه قرآن، روایات و عقل در خصوص مهمترین مباحث نظام ولایت الهی مانند ماهیت و چیستی ولایت، انواع و مراتب آن (خدا، رسول، امام و فقیه)
- 32 8 چیستی و فلسفه امامت
 بررسی تحلیلی و استدلالی چیستی و فلسفه امامت بر اساس آیات، روایات و عقل و همراه با پاسخ به شبهات مربوطه
- 32 9 اصول بنیادین معاد
 بررسی تحلیلی و استدلالی مباحث بنیادین معاد مانند ماهیت، امکان و مهمترین ادلّه معاد بر اساس آیات، روایات و عقل و همراه با پاسخ به شبهات مربوطه

ردیف ب) دروس اختصاصی گرایش مبدا و معاد:	عنوان درس	ساعت
1	شبهات شناخت عقلی خداوند	32
2	معرفت فطری و معرفت قلبی خداوند	32
3	وحدانیت خداوند	32
4	وجودشناسی و معناشناسی اسماء و صفات خداوند	32
5	نظام فعل الهی	32
6	مسألۀ شر	32
7	امر بین امرین	32
8	مرگ و حیات برزخی	32
9	معاد جسمانی و روحانی	32
10	قیامت و مواقف آن	32
11	نظام پاداش و کیفر اخروی	32
جمع ساعت		35